

ABSZTRAKTOK

A. Gergely András

Olvasatkezelés

TTT-társként és -tisztelőként

Tibori Timea művészetszociológiai életművét áthatja az a kutatástörténeti és értelmezés-módszertani törekvés, amellyel értelmező olvasatát nyújtja a Vitányi Iván, Hauser Arnold, Hankiss Elemér, Pierre Bourdieu, Maróti Andor és néhány más kultúrakutató határolta gondolati térnek. E törekvés több időpontban és tematikában is megjelenik munkáiban, amelyeket a magam optikáján át mint olvasatot kezellek, a szövegek textuális mivoltában tárok fel kontextuális háttereket, az életmű múltjából az alkotó jövőjébe ágazó szándékokat vagy vélelmeket követve. Így írásom a referáló szakcikk és a recenzált forrásmunka közti átmenet. Megfigyelői „leleményem” nem egy innovatív technológia, hanem a restaurálás vagy rekonstrukció kísérlete – olyan „hibrid módszertan” tehát, amelyet a kulturális antropológia képvisel talán leginkább, szemléletében és értékrendjében mindenképpen. Az olvasatkezelés mint lehetőség és gyakorlat, avagy az értelmezés mint metódus a kultúrakutatók számára a megismerendő közösségek narratív, kommunikált és örökségként tartósított szimbolikus szféráiban mutatkozik meg, jobbra újra meg újra fellelt jelentéstartalmakkal (lásd Clifford Geertz). Kiemelni mindezek végtelen sokaságából azt látom érdemesnek, amit a szimbolikus antropológia tudománytörténetében az utóbbi évtizedek kutatási eredményei felhalmoztak, és sejthető hatással vagy tényleges lenyomatként jelen voltak Tibori Timea munkásságában.

Kulcsszavak: *kritikai kultúrakutatás, kultúraszociológia, kulturális antropológia, művelődéskutatás, a kultúra fogalma, Pierre Bourdieu, Hauser Arnold, Vitányi Iván, Clifford Geertz*

Antalóczy Tímea–Sas Tamás

Népszerű sorozatok szerelemképe

A televíziós sorozatok napjainkban a kultúra, ezen belül a populáris kultúra talán legnagyobb hatású, a legtöbb befogadót elérő termékei. Műfaji tekintet nélkül, a sorozatok elsődleges tematikája szinte mindig a szerelem által keltett konfliktusok kezelése. Legyen krimi, vígjáték vagy éppen dráma: ha talán a sorozat látszólag nem a szerelem problémájával foglalkozik, akkor is arról szól, köréje szerveződik. A szerelem filmbeli szerepe, ábrázolásának módja pedig érzékeny lenyomata egy-egy korszak társadalmi változásainak. Mindezt három időszak meghatározó sorozata, a *Szex és New York*, *A viszony* és *A nagy pénzrablás* példáján vizsgáljuk.

Kulcsszavak: *szerelem, sorozat, populáris kultúra*

Bögre Zsuzsanna

Az identitás két történelmi modellje és a narratív identitás

Az identitás két történelmi modellje a mai napig meghatározó az identitáskutatásban. A két modell alapvetően másképp tárgyalja az identitást, a modellek közötti részleges hasonlóságok ellenére is. A napjainkban egyre népszerűbb narratív identitásfelfogáson belül is felfedezhető a két modell hatása,

ugyanakkor egyes szerzők a narratív identitás „híd”-szerepét hangsúlyozzák. Talán nem túlzás kijelenteni, hogy a két történelmi modell mellett megjelent a törekvés az összebékítésükre is. A modellek közötti töréspontok, a töréspontok áthidalására tett kísérletek miatt az empirikus kutató számára a megfelelő fogalomhasználat sokszor ingoványos terepnek tűnik. Ebben lehet segítségünkre, ha számba vesszük a két történelmi modell identitásértelmezéseit, kiindulási pontjaikat, továbbá a narratív identitás „minimális konszenzusát”. A tanulmány célja, hogy hozzájáruljon az identitásfogalom reflexívebb használatához.

Kulcsszavak: *az identitás két történelmi modellje, narratív identitás, a narratív identitás „híd” szerepe, személyes identitás, az identitás mint társadalmi konstrukció*

Czibere Ibolya

A családstruktúra jellemző típusai a mai magyar társadalomban

A tanulmány a magyarországi családok típusait modellezi. Milyen családstruktúrákban élnek és ezekben mennyire elégedettek a vidéki és a nagyvárosi háztartásokban élő egyének? Hol helyezik el magukat a társadalmi ranglétrán, és hogyan érzékelik, helyzetük javult-e vagy romlott az elmúlt időszakban? Klaszterelemzéssel négy családtípust alkottunk, amelyeket modellezve a település típusa, a családi állapot, az iskolázottság, a családméret és a szubjektíven megélt státuszhelyzet változóinak bevonásával alakítottuk ki a családi mintákat. A nemre, korra, iskolázottságra és településtípusra országosan reprezentatív kutatás 2018-ban zajlott, a minta elemszáma 2700 fő volt. A legfőbb eredmények azt mutatják, hogy a bevont változókkal az eltérő családi struktúrák jól megragadhatók, és a hasonló szerkezetű családokon belüli eltérő jellegzetességek is kimutathatók.

Kulcsszavak: *családösszetétel, vidéki és nagyvárosi családok, szubjektív osztályhelyzet*

Csepeli György–Örkény Antal–Zsigó T. Ferenc

Közép-európai fővárosok mentális térképei

Attitűdök, értékek, identitások

Tanulmányunk négy közép-európai főváros mentális térképét mutatja be részint kvantitatív, részint kvalitatív adatok tükrében. A Visegrádi Alap megbízásából készült 2019-es kutatásban összehasonlítottuk a négy főváros lakóit, illetve a fővárosiak és a vidékiek nézeteit, véleményeit, attitűdjeit, identitásmintáit. A tanulmány első részében nagy nemzetközi összehasonlító vizsgálatok (ISSP, ESS) adatainak másodelemzésével mutatjuk be a négy visegrádi főváros lakóinak kötődését saját városukhoz, és azt, személyes identitásukban milyen fontossággal szerepel a lakóhelyük, mennyire tölti el őket büszkeség vagy szégyenérzet hazájukkal kapcsolatban. Vizsgáltuk, különböznek-e a fővárosok lakói a négy helyszínen etnocentrizmusukat, nacionalizmusukat és idegenellenességüket tekintve. Egy értéktipológia alapján megnéztük, milyen értékvilág jellemzi a négy fővárost a változásokra nyitottság-konzerválás, illetve az önmegvalósítás-önmeghaladás tengelyen, és mennyire különböznek egymástól. A tanulmány második része egy kvalitatív mikrokutatás eredményeit elemzi. Szakértő értelmiségiek és önkormányzati politikusok egy-egy fókuszcsoportját kérdeztük arról, mennyire érzik közel magukhoz a városukat, mennyire fontos a város a személyes identitásukban, miben látják különlegesnek a fővárost,

mi az, amit leginkább szeretnek és leginkább utálnak benne, mire büszkék, és látnak e törésvonalakat a város életében. A kutatás során a négy helyszínen nagyon hasonló érzelmi és kognitív jellemzőket tapasztaltunk, de az értelmiségiek a fővárost inkább mint kulturális, történelmi és társadalom-lélektani egységet szemlélték, míg a helyi politikusok saját politikai kisközösségük szempontjait hangsúlyozták.

Kulcsszavak: *Visegrád, 4 főváros, identitás, értékek, kötődés, fókuszcsoporthok*

Földesiné Szabó Gyöngyi–Gál Andrea–Dóczy Tamás

A magyar sportszociológia történetének főbb állomásai

A tanulmány a hazai sportszociológia helyzetét, fejlődési tendenciáit és jövőbeli perspektíváit tekinti át, és a diszciplína elmúlt fél évszázadának főbb állomásait a szociológia, a sport és a sporttudományok társadalmi funkcióinak, struktúráinak és elvárásainak kontextusában vizsgálja. Helyzetelemzésükben a szerzők reflektálnak az időszak politikai-társadalmi környezetéből adódó ellentmondásokra a diszciplína hazai intézményesülésének korai szakaszában; az 1989–90-es rendszerváltás hatására bekövetkezett társadalmasodás okozta megváltozott helyzetre és az intézményesülés második hullámára; a jelenlegi időszakot meghatározó pozitív és negatív fejleményekre az oktatásban, a kutatásban és a kutatói utánpótlásban; valamint a jövőbeli fejlődés lehetséges és szükséges irányaira és korlátaira.

Kulcsszavak: *sportszociológia, sporttudományok, művelődéspolitikai irányelvek, társadalmasodás, tudománytörténet*

Gárdos Judit–Kovács Éva–Vajda Róza

Önszociológiák?

Új kihívások a kvalitatív módszereket alkalmazó kutatásokban és archiválásukban

Az elmúlt évtizedekben történelmi léptékű változásokra figyelhattunk fel a társadalomkutatási módszerek világában. Igazán látványos a kvantitatív technikák és szemléletmód átalakulása volt, de formális változások zajlottak a kvalitatív szociológia területén is. Ma már közhelynek számít, hogy nincs objektív és semleges társadalomkutatói tudás, mert kutató és kutatott, intézmények és közösségek mind társadalmi, hatalmi viszonyokba ágyazott, érdekek és értékek vezérelte szereplők. E felismerés újra és újra meglegyinti a társadalomtudományt, és a nyomában támadt termékenyítő kételyekből sorra születnek az objektivitás látszatát és a szubjektivitás kísértését egyaránt elkerülni próbáló, újszerű kutatási irányok, módszerek, elméletek. E tudásszociológiai fordulatot a tanulmány a kutatáshoz való jog fogalmának segítségével ragadja meg. A kvalitatív társadalomkutatás három dilemmáját vázoljuk: a narratív és a részvételi módszerek határait, valamint a szociológiai tudástermelés új forrásaiban rejlő kérdéseket.

Kulcsszavak: *kvalitatív módszerek a társadalomtudományban, életrajzi módszer, részvételi kutatás, „önszociológia”, tudásszociológia*

Jancsák Csaba

Történelmi emlékezet és a család

Napjainkban a fiatalok életmódját, életstílusát jelentősen meghatározzák az információs és kommunikációs technológiák (IKT) kínálta eszközök és a virtuális terek. Ezen időeltöltés növekedésével együtt

csökkent a családokban beszélgetéssel töltött idő. A történelmi múlttól izolálódott, a történelemtől elidegenedett nemzedék képe rajzolódik ki előttünk. A technológiai, a gazdasági változások és a politikai populizmus erősödése a sebezhetőség új fajtáit alakította ki az internet virtuális közösségi tereiben ideje nagy részét eltöltő gyermek- és ifjúsági korosztályban. Ezen sebezhetőségek kapcsolódnak a társadalmi értékválság/értékváltás folyamataihoz, és felerősítik a *post-truth* korszak manipulációinak való kitettséget. A kutatásunk empirikus alapját jelentő adatbázist az MTA–SZTE Elbeszélte Történelem és Történelemtanítás Kutatócsoport keretében hoztuk létre a 2018/2019-es tanévben, önkitöltős, papíralapú kérdőívekkel. (Tanulók: érettségi előtt álló végzős középiskolások, N = 528.) Feltártuk, hogy a fiatalokban milyen mélyebb mintázatok rajzolódnak ki a történelemtől, történelmi eseményekről, történelmi témákról a családi körben folytatott beszélgetések nyomán. Az egyes eseményekben a család érintettségéről őrzött emlékekben, illetve a történelem iránti érdeklődésben, valamint a történelemtanítás által közvetített társadalmi értékekről való vélekedésekben különbözőségeket találtunk a családi beszélgetések mintázatai, a nemek, a családi kulturális tőkeforrások és a fiatalok IKT-státusza (IKT-eszközökkel való ellátottság és felhasználói sajátosságai) függvényében.

Kulcsszavak: *kollektív emlékezet, elbeszélte történelem, családi narratívák, társadalmi értékek*

Kamarás István OJD

A vallásközi közeledés esélye kutatásaim tükrében

Az írás három empirikus kutatás eredményeit mutatja be. Az első kutatásban – katolikus teológushallgatóknak és az új vallási jelenségek képviselőinek egymásról alkotott képét vizsgálva – a katolikus oldalon komoly mértékű tájékozatlanság és/vagy előítéletesség és/vagy fogalomzavar, valamint a dialógusra való készség gyengesége mutatkozott. A második kutatásban a katolikus, a református, az evangélikus és az evangéliumi keresztyény vallási elíteltcsoportok közül a legutóbbiak mutatkoztak legkevésbé nyitottnak a 22 vizsgált vallás megítélésében. A harmadik kutatásban – 12 vallás és felekezet magasan iskolázott és vallásukat rendszeresen gyakorló fiataljai vallásosságának és habitusának tükrében – a vallásközi közeledést illetően a zsidók és a buddhisták mutatkoztak valamivel nyitottabbnak, mint a katolikusok, reformátusok, evangélikusok és metodisták, legkevésbé pedig a pünkösdiek és a Jehova-tanúk.

Kulcsszavak: *vallásközi közeledés, vallási attitűd, vallási előítélet*

Kapitány Ágnes–Kapitány Gábor

A (színház)művészet világgépváltozásainak néhány sajátosságáról

A tanulmány a színházi életben megfigyelhető világgépváltozások néhány szimbolikus jelenségével foglalkozik. Első részében az ezredforduló óta megfigyelhető legfőbb változásokat foglalja össze a szociokulturális változások, a világgép és a művészet összefüggésében. A második rész a színház új tendenciáira fókuszál. A szerzők sorra veszik az utóbbi évtizedek színházi újításait a játéktílusban, a szcenikában, a dramaturgiában. Végül kiemelnek néhány tipikus témát az új évezred színházi előadásai közül.

Kulcsszavak: *színház, világgépek, kultúrakutatás, szimbolizáció*

Losonczy Ágnes

Egy zenezsziológiai kutatásról 1963–64

A zene történetéről, a zenét teremtő nagy alkotókról és mesterművekről számos könyv lát napvilágot, amelyek különböző oldalról értik, értelmezik, magyarázzák és elemzik a művészet, a hatás, a marandóság kulcsát, titkait, segítik a zene megértését és megközelítését. Arról azonban, hogy vajon a zene, a szó *teljes* értelmében hogyan él a mai társadalomban, megközelítően sem tudunk annyit, mint a zenéről. Az 1960-as évek elején folyó társadalmi átalakulás különösen fontossá tette azt a kérdést, hogy vajon az újonnan megnyíló művelődési és művészeti lehetőségekkel élnek-e az emberek, hogy a világ átforgalmazása közben hogyan alakul át az ember, az ember belső világa, és hogyan válik képessé arra, hogy a magáénak tudott anyagi javak mellett magáénak akarja és vallja a művészet legnagyobb értékeit is. Éppen ez az a kérdés, amellyel zenezsziológiai kutatásaink abban az időben foglalkozni kívántak. A szociológiai kutatások hazánkban, hosszabb némaság után, csak ekkor kezdtek újraindulni, és ezen belül a művelődés- és művészetszociológiai kutatásokat inkább a feladatok és módszerek keresése, mint az elért eredmények jellemezték. A zenezsziológia tárgyának meghatározása és értelmezése nemcsak nálunk volt tisztázatlan és vitatott, hanem azokban az országokban is, ahol ilyen irányú kutatások nagy apparátussal folytak. Jelen esszé a *Magyar Zene* című folyóiratban 1964-ben megjelent szöveg rövidített változata. Bemutatja, hogy az általunk megkezdett kutatások tárgya és módszerei hogyan tértek el a korábbi kutatások célkitűzéseitől.

Kulcsszavak: *zenezsziológia tárgya, módszerei, 1960-as évek*

Nagy Ádám–Fekete Mariann

Ifjúságkutatási góltató

A 2020-as nagymintás ifjúságkutatás módszertani dilemmái

A magyarországi nagymintás ifjúságkutatások alapvetően survey módszerekkel készülnek, amelyek természetüknél fogva a megismerésnek bizonyos korlátait is jelentik. A rendszerváltást követően a fiatalokkal foglalkozó kutatások közül kiemelkedik az ezredforduló óta négyévente megvalósuló (2000-ben, 2004-ben és 2008-ban az *Ifjúság*, 2012-ben a *Magyar Ifjúság*, 2016-ban a *Magyar Ifjúság Kutatás* elnevezésű), nagymintás (8000 fős), korra, nemre, településtípusra, régióra, végzettségre nézve reprezentatív mintájú ifjúságkutatási program. A kutatások céljainak hármasa az elmúlt húsz évben megmaradt: a fiatalok élethelyzetének, életmódjának, problématerképének feltárása, a fiatalok mint társadalmi csoport változásainak azonosítása, illetve a döntéshozók számára a döntésselőkészítéshez adatok szolgáltatása. Maga a kutatás azonban igen sok helyen átforgalmazódott. A cikkben igyekszünk bemutatni a 2020-as kutatás alapvető módszertani dilemmáit, melyeknek két aspektusát emeljük ki: a survey általános módszertani korlátainak egy részét, és specifikus, elsősorban erre a kutatásra jellemző dilemmákat.

Kulcsszavak: *survey, nagymintás ifjúságkutatás, módszertani dilemmák*

Nagy Péter Tibor

Oktatásszociológusi köszöntő a *Kultúra és Közösség* szerkesztőjének

Az egyes iskolarendszerek különbözősége közhelyszerűen összefügg az egyes kultúrák különbözőségével. Az iskolában töltött évek száma közhelyszerűen összefügg a társadalmon belüli kulturális csoportokkal. Az esszé azt gondolja végig, hogy az egyes tárgyakhoz, ismeretkörökhöz fűződő viszony ugyancsak társadalmi természetű – ami kihat az egyének kultúrájára.

Kulcsszavak: *oktatásszociológia, kultúrszociológia, műveltségterületek, tudásszociológia, iskolai tárgyak*

Szabari Vera

A tények valóban magukért beszélnek?

Jelen írás az 1975 és 1983 között megjelenő, majd betiltott *Mozgó Világ* című folyóirat szociográfiai rovatát mutatja be. Elsősorban azt, hogy milyen sajátosságok jellemezték az 1970-es évek hazai társadalomtudományi nyilvánosságában a folyóiratot, amely minden területen, így a szociográfiai rovatában is egy fiatalabb generációnak biztosított megjelenési lehetőséget. Az írás áttekintést nyújt a szociográfiai rovat témáiról, illetve arról, hogy a korszak fiatal szociográfusai és a rovat szerkesztői hogyan látták a szociográfusok korabeli helyzetét, milyen témákat tartottak lényegesnek, illetve milyen kihívásokkal találták szembe magukat. Végezetül a dolgozat röviden arra is kitér, hogy a korszakban a legnagyobb vitát kiváltó tanulmány, Andor Mihály *Dolgozat az iskoláról* című írása milyen állításokat fogalmazott meg, és hogyan fogadták a kortársak, illetve hogyan vélekedett erről maga a szerző a Tibori Timeának adott interjújában.

Kulcsszavak: *szociográfia, Mozgó Világ, szociológiatörténet, oktatásszociológia*

Tardos Katalin–Paksi Veronika

Tudományos karrierutak kutatói értékelése: női és férfiperspektívák

Míg a kutatás- és fejlesztési szektor általános teljesítménymutatóit illetően Magyarország a kelet-közép-európai mezőny erősebb részében helyezkedik el, a nemek közötti egyenlőség mutatóit tekintve gyengébben teljesít. Magyarországon a női kutatók aránya újra nem éri el még az egyharmadot sem, amit a struktúrákba beágyazott horizontális és még inkább vertikális szegregáció jelensége tovább súlyosbít. A társadalmi nemek eltérő helyzetének negligálása (gendervakság), sőt ellenzése (genderellenesség), valamint a hatékony szervezeti esélyegyenlőségi politikák hiánya pedig tovább örökíti és állandósítja a nők hátrányos helyzetét. Ugyanakkor kevesebbet tudunk arról, hogy maguk az érintettek, a tudományos kutatók, hogyan észlelik a nemek közötti egyenlőtlenségeket. Tanulmányunkban a magyarországi PhD-fokozattal rendelkezőket vizsgáljuk az állami, a felsőoktatási és a piaci szektorban. Kutatásunk célja, hogy feltárjuk, a női és a férfi kutatók milyen különbségeket észlelnek a tudományos karrierekben és életutakban. A kutatás során öt fókuszcsoport-beszélgetést tartottunk Budapesten, Debrecenben és Szegeden. A kutatás eredményei megerősítették, hogy érdemes a tudományos karrieriek percepcióját női kontra férfimegközelítésből vizsgálni, mivel a női és férfi kutatók körében jól körvonalazhatóan eltérő mintázatokat találtunk a PhD-fokozat megszerzésének motivációjában, a fokozat munkaerőpiaci előnyének megítélésében, a tudományos karriert segítő és hátráltató tényezők

azonosításában, továbbá a munka és magánélet egyensúlya és a nemek szerinti megkülönböztetés megközelítésében.

Kulcsszavak: *tudományos karrier, nemek közötti egyenlőség, PhD-fokozat értéke, munka–magánélet egyensúlya, az előmenetelt segítő és hátráltató tényezők*

Tardos Róbert

Kultúra és közösség a járvány szorításában

A tanulmány a társadalmi élet néhány, a COVID-19 által súlyosan érintett, bár ez idáig kevesebb figyelemmel kísért vonatkozásával foglalkozik. Részben a járvánnyal kapcsolatos kezdeti empirikus adalékok, részben személyes tapasztalatok esszézerű feldolgozása alapján emeli ki a kultúra és közösség kérdéskörét, olyan területekét, amelyek szorosan kapcsolódnak a kötetben ünneplott Tibori Tímea munkásságához. A Beck által bevezetett „kockázati társadalom” koncepció egyes elemeinek a jelen körülmények között kitüntetett jelentőségére utalva, a dolgozat a bizonytalanság mozzanatának egyre általánosabb megjelenését és a tudomány kritikus szerepét is érinti az ismert és nem ismert jelenségek és mechanizmusok kezelésében. Felhívja továbbá a figyelmet az autentikus kultúra, általában a művészetek sajátos megpróbáltatásaira az adott szükséghelyzetben, ahogyan a mindennapi (heteronóm) kultúra olyan kreatív képességeire is, amelyek az aktuális hiányok, szűk keresztmetszetek áthidalásához járulhatnak hozzá. A tanulmány utolsó része a társas affinitás („társasság”) és a koronavírus-járványnak való kitettség foka közt feltételezett összefüggésre vonatkozóan egy pilot vizsgálat első eredményeiről számol be, regionális és hazai jellegzetességeket is felvillantva a komparatív megállapítások között.

Kulcsszavak: *COVID-19, kockázati társadalom, a tudás korlátjai, erős és gyenge kötések, társasság, a pandémia regionális jellegzetességei*

Valuch Tibor

Közelítések a mindennapok kultúrájához 1948–1989

Az államszocialista rendszer kialakulása átforgatta a politikát, a gazdaságot és a társadalmat Magyarországon. Érdekes kérdés, hogy a politikai és ideológiai feltételek átalakulása milyen hatást gyakorolt a kultúrára, a társadalmi magatartásra. A politika és a mindennapi élet, a kommunista ideológia és a mindennapi élet gyakorlatának viszonya az értékrendszerekben, magatartásformákban a köz- és magánterek formálódásában egyaránt tetten érhető. Szintén fontos elemzési szempont a hagyományos, individualista, polgári gondolkodásmód és a rendszer által képviselt új, szocialista embereszmény közötti ellentmondás is. Ennek gyakorlati megjelenési formájává vált többek között a fogyasztás, amelynek felértékelődése a hatvanas évektől jelentősen befolyásolta az egyes társadalmi csoportok gondolkodását viselkedését. Ezek áttekintése révén lehet megérteni, hogyan változott meg a mindennapok kultúrája az államszocializmus Magyarországon.

Kulcsszavak: *államszocializmus, mindennapi élet, társadalmi magatartás*

Wessely Anna

Gondolatok a nők munkájáról Tibori Timeának

A Magyar Szociológiai Társaság *A munka a XXI. században* címmel megrendezett 2019. évi vándorgyűlésén tartott előadás átdolgozott változata, mely a nők változó munkaerőpiaci helyzetével, érvényesülési esélyeivel és a munka világában alakított szerepeivel foglalkozik, összefüggésben a posztfordista globális gazdasági átalakulásokkal, különös tekintettel a kreatív iparágakra. Angela McRobbie *Be Creative! Making a Living in the New Creative Industries* című könyvéhez kapcsolódva, az angol nyelvű szakirodalomra reflektálva feminista szemszögből vizsgálja a legjellegzetesebbnek tűnő változásokat a munkához való viszonyban.

Kulcsszavak: *posztindusztriális gazdaság, kreatív ipar, ifjúsági kultúrák, a munka elnöiesedése*

ABSTRACTS

A.Gergely, András

Reading-analysis: A re-interpretative method

That part of Tímea Tibori's oeuvre that deals with the sociology of art is framed by her attempt to provide interpretative readings in the mental space of research and hermeneutical methodology outlined by Iván Vitányi, Arnold Hauser, Elemér Hankiss, Pierre Bourdieu, Andor Maróti and other researchers of culture. I view this recurrent endeavour throughout Tibori's works on various topics as a specific reading, and try to grasp its contextual background in the textuality of the texts, the intentions or assumptions of which link the past of the oeuvre with its future. Thus, my essay shows some features of scholarly papers as well as of the presentations of research findings. I do not claim to have introduced an innovation here. As an observer, I merely attempt a reconstruction, relying on a hybrid methodology familiar from cultural anthropology, at least as far as its approach and value system are concerned. Reading-analysis as an opportunity and practice of interpretation is employed by researchers of culture in the analysis of narratives (and their repeatedly rediscovered meanings, see, e.g. Clifford Geertz), communicated within symbolic spheres and preserved as part of their heritage by the communities under study. What I deem worth highlighting within the infinite number of meanings unearthed by symbolic anthropology is what may be assumed, or is known, to have affected Tímea Tibori's work in the past decades.

Keywords: *critical cultural research, cultural sociology, cultural anthropology, the concept of culture, Pierre Bourdieu, Hauser Arnold, Iván Vitányi, Clifford Geertz*

Antalóczy, Tímea–Sas, Tamás

The image of love in popular television series

Television series are, in our day, perhaps those products of popular culture that reach the largest audience and have the greatest impact. The primary subject matter of such a series is, in all genres and almost always, the handling the conflicts generated by love. Whether a crime story, a comedy or a drama, all deal with love issues, although this may not be evident at a first glance. Love is the organising focus of the plots of all television series. How love appears, how it is represented is always a sensitive reflection of the social changes taking place. The paper demonstrates this using as examples *Sex and New York*, *The Affair* and *La casa de papel* – each of them a representative series of its time.

Keywords: *love, series, popular culture*

Bögre, Zsuzsanna

Narrative identity and the two historical models of identity

Identity research relies on two historical models of identity. Despite some overlap between them, the two models fundamentally differ in their approach to identity, nevertheless, both affect the increasingly popular concept of narrative identity. Several authors regard narrative identity as a kind of "bridge" between the two inherited models. Without exaggeration, one might argue that an

effort to reconcile these two historical models can also be observed. Due to the fissures between the models and the attempts at reconciling them, the field researcher will often feel confused. Examining the interpretations of the two historical models, their points of departure and the “minimum consensus” possible between them, the concept of narrative identity promises some clarification. The author urges a more reflexive use of the notion of identity.

Keywords: *two historical models of identity, narrative identity, the “bridge” role of identity, personal identity, identity as a social construct*

Czibere, Ibolya

Types of family structure in Hungarian society today

This study outlines various types of families in Hungary. It explores family structures in urban and rural households, levels of satisfaction individuals experience in those households, their subjective assessment of their class positions, and their judgments as to the improvement or decline of their status in the recent past. Cluster analysis yielded 4 family types with the variables of settlement (rural or urban), marital status, educational level, family size, and the subjective experience of social status. The study was conducted in 2018 and used a sample of 2700 individuals. The sample was nationally representative regarding gender, age, level of education, and type of residence (urban or rural). Our key findings suggest that the variables we have chosen can shed light on distinct family structures. There were also differences between families with the same structure.

Keywords: *family structure, rural and urban families, subjective sense of social class*

Csepeli, György–Örkény, Antal–Zsigó T., Ferenc

Mental maps of Central-European capital cities

Attitudes, values, identities

This study presents the mental maps of four Central European capital cities, employing both quantitative and qualitative data. In the framework of a 2019 Visegrad Fund research project, we compared the residents of the four capitals, as well as capital residents to rural residents, in terms of views, opinions, attitudes and identity patterns. First we made a secondary analysis of data taken from four international comparative studies (ISSP, ESS) in order to see how residents of the four Visegrad capitals relate to their home cities. We further explored the importance citizens attributed to place of residence in the formation of their identities and then asked how much they felt proud or ashamed of their nation. We also tried to ascertain if there were any differences across the four sites in capital residents’ attitudes in regards of ethnocentrism, nationalism and xenophobia. We set up a typology of values and compared the four capitals along the axes openness/conservation and self-realization/self-transcendence, respectively. The second section of our paper presents the results of a related qualitative micro-research. We organized two focus groups in each city, one of professionals and another of local politicians in order to find out about their attachment to their city, its importance for their personal identity. We also asked about the unique features, most attractive and repulsive features of their cities and the deep divisions they experienced in its life. Our research revealed very

similar emotional and cognitive characteristics across the four centres. In each of them, intellectuals regarded the capital foremost as a cultural, historical and social psychological unit, while local politicians emphasized that cities were first of all micro-communities.

Keywords: *Visegrad 4 capitals, identity, values, attachment, focus groups*

Földesiné Szabó, Gyöngyi–Gál, Andrea–Dóczy, Tamás

Main phases in the history of sociology of sport in Hungary

The study provides a brief overview of the situation, development and future perspectives of Hungarian sociology of sport. It investigates the past half a century of the discipline in the context of the various social functions, structures and expectations in relation to sociology, sport, and sport sciences. The authors reflect on the contradictions of the socio-political environment in the period of the institutionalization of the discipline; describe the evolution of civil organizations after the 1989–1990 transition as the second wave of its institutionalization; determine the positive and negative aspects of the current situation with regard to education, research and talent recruitment, finally, outline the potential and necessary directions and limitations of future development.

Keywords: *sociology of sport, sport sciences, cultural policy guidelines, history of science*

Gárdos, Judit–Kovács, Éva–Vajda, Róza

Autosociologies?

New challenges in conducting and archiving qualitative research

In recent decades, we have witnessed changes of a historical scale in social research methods. The transformation of quantitative techniques and attitudes was truly spectacular, but similarly revolutionary changes took place in qualitative sociology. It is now a commonplace to claim that there is no objective or neutral knowledge in social research, because both researchers and the persons, communities and institutions they study are embedded in power relations and guided by interests and values. This insight repeatedly affects the social sciences again and again, and the fertile doubts that have followed upon it give rise to new research directions, methods and theories that try to avoid both seeming objectivity and the temptation of subjectivity. Our take on this sociology of knowledge turn is based on the concept of the right to research. Here we outline three dilemmas of qualitative social research: the limits of narrative and participatory methods, and the issues arising from the use of new sources of sociological knowledge production.

Keywords: *qualitative methods in social research, biographical method, participative research, “autosociology”, sociology of knowledge*

Jancsák, Csaba

Historical memory and the family

Nowadays, young people's lifestyles and ways of life are significantly affected by ICT tools and cyberspace. As time spent online is increasing, time spent on conversation in the family is decreasing. A generation isolated from the historical past and alienated from history is emerging in front of our

eyes. Escalating technological and economic changes and growing political populism have generated new vulnerabilities for children and youth who spend most of their time in virtual communities on the Internet. The database of our research was compiled by the MTA-SZTE Oral History and History Education Research Group in the academic year of 2018–2019, using self-administered paper-based questionnaires. (The subjects were secondary school students before their graduation, N = 528). Our research focused on the deep patterns interiorized by the young in the course of conversations within the family about history, historical events and historical topics. We asked if there were any differences in memories of events where family members had been affected, in historical interest and the social values transmitted by history education, depending on the conversation patterns and gender, cultural capital of the family and on the gender and ICT status of the young person interviewed.

Keywords: *collective memory, oral history, family narratives, social values*

Kamarás, István OJD

The chances of rapprochement among religions

The paper presents the results of three surveys on religiousness. The first with investigated the attitudes of Catholic theology students to followers of new religious movements and vice versa. Catholics were found to be poorly informed and/or prejudiced and/or conceptually confused and not ready for an open dialogue. The second explored the attitudes of elite members of 22 religions to other denominations and found that Evangelicals were the least open-minded among members of the Catholic, Reformed, Lutheran and Evangelical churches. Catholics and Lutherans – nearly always – seemed more open-minded than Calvinists and much more so than Evangelicals. The third survey was conducted among with young highly educated regular church-goer members of 12 denominations, whose opinions on interreligious rapprochement were correlated with the depth of their religious feelings and practices. Young Jews and Buddhists were found somewhat more open-minded than young members of the Catholic, Reformed, Lutheran and Methodist churches, while Pentecostals and Jehovah's Witnesses were the least so.

Keywords: *religious rapprochement, religious attitude, religious prejudice*

Kapitány, Ágnes–Kapitány, Gábor

On certain specificities of the changing worldviews of (theatrical) art

The authors deal with certain symbolic phenomena within the changing worldviews in theatre life. First they reflect on the connections between the arts, worldviews and socio-cultural changes after the turn of the Millennium and then point out the new trends in theatre, listing those plays put on stage in the last decades which show innovations in terms of acting style, stage scenery and dramaturgy. They highlight some typical topics in the performances of the new century.

Keywords: *theatre, worldviews, cultural studies, symbolization*

Losonczi, Ágnes

About a sociology of music research in 1963–64

Numerous books have been published on the history of music, the great composers and the masterpieces that the authors try to understand, interpret, explain, analyse the art and its effects and the secrets of its permanence from various aspects. We know, however, much less about the life of music in our society in the full sense of the word, than about music. The social transformations of the early 1960s made the question of whether people were making use of the newly opened cultural and artistic opportunities particularly important. How did people and their inner world change during the transformation of the outer world, whether they became able to claim the greatest values of art as their own in addition to their own material possessions. This was precisely the question that our research in the sociology of music wanted to address. After a long period of silence, sociological research restarted in Hungary, again. The sociological research of culture and the arts was preoccupied with defining its tasks and methods. The definition and interpretation of the subject of music sociology was unclear and controversial not only in Hungary, but also in countries where such research could rely on more resources. This study is an abbreviated version of my essay in the journal *Magyar Zene (Hungarian Music)* in 1964, where I attempted to show how the subject and methods of our research deviated from the objectives of previous scholarship.

Keywords: *subject and methods of music sociology, 1960s*

Nagy, Ádám–Fekete, Mariann

Youth research like the football pools:

Methodological dilemmas of the 2020 large-scale youth survey

Large scale youth research in Hungary is mainly based on survey methods that are known to have inherent limitations. A programme of large scale youth research has been realized in every fourth year since the turn of the millennium, its phases carried the names *Youth* (in 2000, 2004 and 2008) or *Hungarian Youth* (in 2012) and *Hungarian Youth Research* (in 2016). Each included a survey on a large-scale sample (N = 8000), representative of the national distribution of age, gender, settlement type, region and education. The objectives of the research programme have not changed in the last twenty years: exploring the life situation and mapping the changing lifestyles of young people, registering their problems and providing data for social policies. However, the applied research methodology has undergone significant transformations. Here we describe the basic methodological dilemmas that emerged in the course of conducting the 2020 survey, focusing on the methodological limitations of all surveys and the specific dilemmas that confronted in the course of this research.

Keywords: *survey, large-scale youth research, methodological dilemmas*

Nagy, Péter Tibor

Homage to the editor of *Culture and Community* from a sociologist of education

Differences among national school systems are, as a matter of course, bound up with cultural differences among nations. The number of years a person will be at school is correlated with the cultural divisions

within society. The preference for certain subjects to study at school and university is also a “social fact” that determines people’s membership in the various subcultures of a national society.

Keywords: *sociology of education, sociology of culture, areas of literacy, sociology of knowledge*

Szabari, Vera

Do the facts really speak for themselves?

The paper discusses the sociography section in the magazine *Mozgó Világ (Moving World)*, published from 1975 until it was banned in 1983. In particular, it seeks to highlight the features which made that magazine unique within the social science community in Hungary in the 1970s. The editors encouraged the younger generation to publish in various fields, including the sociography section. Apart from an overview of the topics covered in this section, the paper identifies the standpoints of the new generation of writers engaged in social ethnography as well as of the editors of the section in view of the situation of sociography at that time. It concludes with a short discussion of a most controversial study of that period on the school system (entitled *Dolgozat az iskoláról*) by Mihály Andor: following the presentation of its claims and their contemporary reception, the reader also learns how that study was retrospectively evaluated by its author in an interview he gave to Timea Tibori.

Keywords: *sociography, Mozgó Világ, history of sociology, sociology of education*

Tardos, Katalin–Paksi, Veronika

Perception of career paths by PhD holders: Female and male perspectives

While Hungary performs relatively well on the general ‘hard’ indicators of the R&D sector compared to other Central-East European countries, it lags behind considerably on the ‘gender’ related ones. In Hungary, the decreasing inflow of women into the R&D sector, combined with horizontal and, especially, vertical segregation are coupled with gender blindness, anti-gender attitudes, in addition to the lack of effective workplace equality and diversity policies. However, we know much less about how researchers themselves perceive gender inequalities in Hungary. The aim of our research was to investigate how the perceptions of careers in academia differ among female and male researchers working in higher education, state research organisations or private companies. For this purpose, we have conducted five focus group discussions in Budapest, Debrecen and Szeged, with PhD holders. Results reinforced diverging patterns in the perception of careers in academia among female and male researchers in relation to the motivation for pursuing a PhD degree, assessing the labour market value of the PhD degree, the enablers and barriers of career advancement, work-life balance issues and gender-based discrimination.

Keywords: *careers in academia, gender equality, the value of the PhD degree, work-life balance, enablers and barriers of career advancement*

Tardos, Róbert

Culture and community in the grips of the epidemic

This essay deals with aspects of social life which, though heavily stricken by COVID-19, have received less attention so far. Supported in part by empirical evidence and in part by personal observations, the

author discusses the impact of the pandemic on culture and community – the domains in the focus of Tímea Tibori’s work. Certain aspects of the “risk society” (Ulrich Beck) have become more prominent with the overall increase of uncertainty and the critical role science plays in our dealing with familiar and unfamiliar phenomena and mechanisms. The paper calls attention to the distressed state of authentic culture and the arts, in general, in the present emergency as well as to the creative potential of everyday (heteronomous) culture that allows it to make up for current shortages and bottlenecks. The author concludes by presenting the preliminary results of a comparative pilot study of the assumed correlation between sociability and exposure to infection by highlighting certain regional and local features in a comparative perspective.

Keywords: *COVID-19, risk society, limits of knowledge, strong and weak ties, gregariousness, regional pandemic exposure*

Valuch, Tibor

Approaches to the culture of everyday life in the period 1948–1989

Through its influence on politics, the economy and society, the complex set of changes wrought by the formation of a socialist state system affected daily life as well as the shared mentality and value system of the population in Hungary. The author asks how these transformed political and ideological conditions have impacted on Hungarian culture and social behaviours. The relationship between politics and daily life, communist ideology and everyday practices can be revealed by observing how social mores and behaviours evolved within the confines of public and private spaces. The stark contrast between the traditionally individualistic, bourgeois ways of thinking and the ideal of the new socialist citizen also offers an important aspect for analysis. Among other factors, the rise in consumption can be regarded as a prime indicator of this contradiction. The significance of consumption was steadily growing in the 1960s and became a major influence on the ways of thinking and behavioural patterns of several social groups. Analysing this process of transformation helps to understand the formative influence of the socialist state on Hungarian everyday culture of that period.

Keywords: *state socialism, everyday life, social behaviour*

Wessely, Anna

Reflections on female labour for Tímea Tibori

This essay is a revised version of a talk given at the annual meeting of the Hungarian Sociological Association in 2019, which focused on *Labour in the 21st century*. It discusses the changing positions and career chances of women in the labour market, the roles they perform in a globally changing post-Fordist economy, more specifically, in the creative industries. Taking the book *Be Creative! Making a Living in the New Creative Industries* by Angela McRobbie as its starting point, the author reflects on the most prominent changes in the attitudes to work from a feminist standpoint.

Keywords: *post-industrial economy, creative industries, youth cultures, the feminisation of labour*

SZERZŐK

A. Gergely András, PhD (CSc)

Politológus, kulturális antropológus. A Társadalomtudományi Kutatóközpont (MTA Kiváló Kutatóhely) Politikatudományi Intézet ny. tudományos főmunkatársa, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Pécsi Tudományegyetem és a Szegedi Tudományegyetem oktatója, valamint doktori iskolák munkatársa. Kultúrakutatási tevékenységét irodalom- és olvasáskutatással kezdte, befogadásvizsgálatokban és érték kutatásokban vett részt, majd falu- és kisváros kutatásokban, közben filmes tevékenységében a dokumentumfilm-készítés kapott főszerepet, az utóbbi évtizedekben vizuális, kulturális és politikai antropológiával foglalkozik. Több folyóirat szerkesztője, szerzője, a *Kultúra és Közösség* főszerkesztő-helyettese.

Antalóczy Tímea, PhD

Szociológus. A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Elméleti Intézetének tanszékvezető docense. Doktori fokozatát és diplomáit (történelem, népművelés, szociológia) Debrecenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerezte. Bolyai-ösztöndíjas (2001–2004) és a Bolyai-plakett (2005) tulajdonosa. A *Médiakutató* című folyóirat tanácsadó testületének tagja. Legfőbb kutatási területei: társadalom-, kultúra- és médiaelmélet, divat-, művészet- és médiaszociológia. A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Doktori Iskola téma-vezető tanára. Elérhetőségek: timea.antaloczy@gmail.com; +36 20 973 0002

Bögre Zsuzsanna, PhD

Szociológus. Egyetemi docens, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Szociológia Intézetében. Diplo-

máját az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, doktori fokozatát a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetemen szociológiai tudományban, habilitációját a Debreceni Egyetem Történelmi Doktori Iskolájában szerezte. Oktatási területe az 1945 utáni társadalomtörténet, vallásszociológia, identitás és modernitás, kvalitatív módszerek, élettörténet.

Czibere Ibolya, PhD

Egyetemi docens, a Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézetének igazgatója, a Szociológia és Szociálpolitika Tanszék tanszékvezetője. A Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program Regionális Kutatások Alprogramjának vezetője. A *Metszetek* társadalomtudományi folyóirat és az *Esély* társadalom- és szociálpolitikai folyóirat főszerkesztője. Tagja az MTA Szociológiai Tudományos Bizottságának, és elnöke az MTA Szociálpolitika és Társadalompolitika Albizottságnak. A Magyar Szociológiai Társaság Nagyalföldi Szakosztályának elnöke. Szegénységkutató, családkutató, elsősorban a rurális térségekben jellemző társadalmi egyenlőtlenségeket vizsgálja.

Csepeli György, DSc

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) professor emeritusa. Az ELTE-n szerzett orosz-pszichológia szakos diplomát, s 1972 és 2016 között ott is dolgozott. 1992 óta az MTA doktora. 1989 és 2016 között számos amerikai egyetem (UCLA, OSU, Michigan State, New School of Social Research, Yale, Montclair) vendégprofesszora vagy kutatója volt. Kutatási területe a csoportközi viszonyok szociálpszichológiája, a nemzeti identitás, az antiszemitizmus, a cigányel-

lenesség és a konfliktusmegoldás. Különböző EU FP7-projektekben vett részt a diszkrimináció és az európai identitás témaköreiben. Érdeklődése az utóbbi években az információs társadalom, a big data és a mesterséges intelligencia gazdasági-társadalmi hatásainak vizsgálata felé fordult.

Dóczy Tamás, PhD

Angol bölcész (ELTE, 2005) és szociológus (ELTE, 2006) diplomát, valamint PhD-fokozatot szerzett sporttudományból (Simmelweis Egyetem, 2011). Jelenleg egyetemi docensként dolgozik a Testnevelési Egyetem Társadalomtudományi Tanszékén, és vendégoktató a National Taiwan Sport University intézményében. Kutatási témái: a sport és globalizáció, a sport és nemzetudat kapcsolata, sportesemények társadalmi hatásai, szurkolói identitás és társadalmi befogadás a sportba és a sport által. E témákban számos folyóiratcikket és könyvfejezetet publikált magyar és angol nyelven, valamint közreműködött több hazai és nemzetközi kutatási projektben. Társszerzője az első magyar sportszociológia-tankönyvnek, és tagja a Nemzetközi Sportszociológiai Társaság (ISSA) Tanácsadó Testületének.

Fekete Mariann, PhD

Szociológus. Egyetemi adjunktus, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Szociológia Tanszékének oktatója. Diplomáját Szegeden szerezte, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szociológia Doktori Iskola Interdiszciplináris Kutatási Programjában szerzett PhD-fokozatot. Ifjúság- és oktatásszociológiát, módszertani tárgyakat oktat, főbb érdeklődési és kutatási területei az ifjúságszociológia, a kultúra és társadalom, az oktatásszociológia.

Földesiné Szabó Gyöngyi, DSc

Szociológus, az MTA doktora, a Testnevelési Egyetem (TE) professor emeritája. A TE Doktori Iskola Társadalomtudományi Programjának vezetője, ahol angolul és magyarul tart kurzusokat. Tanított az USA-ban, a Koreai Köztársaságban (Dél-Korea), Algériában és Finnországban is. Meghívott előadó volt jó néhány jelentős itthoni és külföldi kongresszuson, illetve konferencián. Nemzetközileg elismert sportszociológus, iskola-teremtő, úttörő szerepet játszott a diszciplína hazai létrehozásában és elterjesztésében. Több nemzetközi és magyar tudományos és sport-szervezet örökös tagja (ISSA, ISSSS, TAFISA, MEFS). Ma is tagja nemzetközi és hazai folyóiratok tanácsadó testületének. Nemzetközi publikációinak száma (könyvrészletek, tanulmányok) hatvan felett jár. Magyarul hat önálló és hét szerkesztett könyvet, valamint több mint száz tudományos cikket közölt. Munkásságát számos szakmai díjjal és kitüntetéssel ismerték el.

Gál Andrea, PhD

Egyetemi docens, a Testnevelési Egyetem (TE) Társadalomtudományi Tanszékének vezetője. Végzettségét tekintve középiskolai testnevelő tanár, valamint szociológus és társadalomismeret-tanár. PhD-fokozatát 2007-ben szerezte a nevelés- és sporttudományok területén, 2018-ban pedig habilitált doktorrá avatták. A TE-n szociológiát, sportszociológiát és szabadidő-szociológiát oktat alap- és mesterszakos hallgatóknak. Tudományos tevékenységében fő kutatási területe a nők sportja és a lakosság szabadidő-sportolási szokásainak alakulása. Elnöke a Magyar Szociológiai Társaság Sportszociológiai Szakosztályának és a Magyar Sporttudományi Társaság Sportszociológiai Szakbizottságának. Szerkesztőként és társszerkesztőként számos tanulmány-

kötet megszületésében közreműködött, melyek a sporttudomány különböző területeit ölelték fel.

Gárdos Judit, PhD

Szociológus. Kutatóként dolgozik a Társadalomtudományi Kutatóközpont (TK) (MTA Kiváló Kutatóhely) Szociológiai Intézetében, valamint a TK intézményi repozitórium Kutatási Dokumentációs Központjának vezetője. Budapesten, Berlinben és Bécsben folytatta tanulmányait német és szociológia szakon. Elsősorban a társadalomtudományok történetével, ontológiájával és metodológiájával foglalkozik. Emellett a társadalomtudományos archívumok kritikai kutatásainak területén is publikál. Alapítása óta aktív tagja a 20. Század Hangja Archívum és Kutatóműhelynek.

Jancsák Csaba, PhD

Szociológus, ifjúságkutató. A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar főiskolai docense, az Alkalmazott Társadalomtudományok Tanszék vezetője. A kétezres évektől kapcsolódott be a tudományos kutatásokba. Az Oktatáskutató Intézet, a Felsőoktatási Kutatóintézet, majd az Oktatáskutató és -fejlesztő Intézet munkatársaként vett részt ifjúságkutatásokban: a felsőoktatási ifjúsági életszakasz mélyebb mintázatait, az egyetemisták életvilágát, a magyarországi tanárképzést, valamint a felsőoktatás és a munkaerőpiac kongruenciáját vizsgálta. A Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, a Nevelésszociológiai Albizottság tagja, az MTA SZAB Szociológiai Munkabizottság elnöke. 2016-tól az MTA–SZTE Elbeszélte Történelem és Történelemtanítás Kutatócsoport vezetője. Kutatási érdeklődésének centrumában a történelemoktatás, a kollektív emlékezet, a társadalmi értékek generációk közötti átadásának folya-

matai, az állampolgári nevelés és a tanárképzés kérdései állnak.

Kamarás István OJD, DSc

Az MTA doktora. Magyartanár, könyvtáros és szociológus. Előbb az Országos Széchényi Könyvtár Olvasáskutató Osztályát vezette, majd a Művelődéskutató Intézetben művészet- és vallásszociológusként dolgozott. Az Országos Közoktatási Intézetben kezdett el foglalkozni az ember-, erkölcs- és vallásismeret oktatásával, majd a Pécsi és Veszprémi Egyetemen tanított művelődés-, művészet- és vallásszociológiát, vallástudományt és embertant. Emberismeret- és erkölcsstan-tankönyveket írt általános és középiskolásoknak, valamint egyetemi hallgatónak. A veszprémi Pannon Egyetemen megalapította az Antropológia és Etika Tanszékét, és megindította az ember- és erkölcsismeret szakos tanárok képzését. Nyugdíjba menetele után óraadó az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (vallás és társadalom) és az adventista főiskolán (egyházszociológia). Tankönyvei és tudományos művei mellett írt még szociográfiákat, regényeket, meséket, utópiát és hangjátékokat. Az írói nevében szereplő OJD, vagyis az Ordo Joculatorum Dei (Isten Bohócainak Rendje) a „derű evangéliuma” jegyében általa alapított rendhagyó rendre utal.

Kapitány Ágnes, DSc

Kulturális antropológus, szociológus. Az MTA doktora, Széchényi-díjas, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem és a Társadalomtudományi Kutatóközpont (MTA Kiváló Kutatóhely) Szociológiai Intézet professor emeritája. Kutatási területei: értékszociológia, világképkutatás, szocioszemiotika, társadalomelmélet, vizuális antropológia, szimbolizációs mechanizmusok. Több mint 20 monográfiát és közel 300 tudományos

tanulmányt, cikket publikált Kapitány Gáborral közösen, a magyaron kívül angol, francia, német nyelven. Kiemelt könyveik: *Alternatív életstratégiák* (Typotex, 2014), *Látható és láthatatlan világok az ezredfordulón és utána* (Typotex, 2013), *A szellemi termelési mód* (Kossuth, 2013), *Symbolic elements of everyday culture* (MTA TK SZI 2012), *Túlélési stratégiák* (Kossuth, 2007), *A tárgyak szimbolikája* (Új Mandátum, 2005), *Magyarságszimbólumok* (3. kiadás: Európai Folklór Intézet, 2002), *Beszélő házak* (Kossuth, 2000), *Rejtjelek* (Interart–Szoroban, 1993), *Rejtjelek 2* (Kossuth, 1995).

Kapitány Gábor, DSc

Kulturális antropológus, szociológus. Az MTA doktora, Széchenyi-díjas, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem egyetemi magántanára. Kutatási területei: értékszociológia, világgépkutatás, szocioszemiotika, társadalomelmélet, vizuális antropológia, szimbolizációs mechanizmusok. Több mint 20 monográfiát és közel 300 tudományos tanulmányt, cikket publikált Kapitány Ágnessel közösen, a magyaron kívül angol, francia, német nyelven. Kiemelt könyveik: *Alternatív életstratégiák* (Typotex, 2014), *Látható és láthatatlan világok az ezredfordulón és utána* (Typotex, 2013), *A szellemi termelési mód* (Kossuth, 2013), *Symbolic elements of everyday culture* (MTA TK SZI 2012), *Túlélési stratégiák* (Kossuth, 2007), *A tárgyak szimbolikája* (Új Mandátum, 2005), *Magyarságszimbólumok* (3. kiadás: Európai Folklór Intézet, 2002), *Beszélő házak* (Kossuth, 2000), *Rejtjelek* (Interart–Szoroban, 1993), *Rejtjelek 2* (Kossuth, 1995).

Kovács Éva, PhD (CSc)

Szociológus. Tudományos tanácsadó a Társadalomtudományi Kutatóközpont (TK) (MTA

Kiváló Kutatóhely) Szociológiai Intézetében, a bécsi Wiesenthal Intézet kutatási programvezetője. Szociológiát és közgazdaságtant hallgatott a mai Budapesti Corvinus Egyetemen (akkor Marx Károly Közgazdaságtudományi), 1994-ben szerzett CSc-fokozatot, 2009-ben habilitált. Kutatási területei: a holokauszt története Közép-Európában, társadalmi emlékezet-kutatás, kvalitatív társadalomkutatási módszerek, közösségtanulmányok és etnikus csoportok kutatása. Öt monográfia szerzője, kilenc kötet kiadója, számos tanulmányt publikált referált folyóiratokban. Kiállításokat kurált Berlinben, Bécsben, Budapesten, Pozsonyban és Prágában. A 20. Század Hangja Archívum és Kutatóműhely alapítója és a TK Kutatási Dokumentációs Központjának alapítója.

Losonczi Ágnes, DSc

Szociológus. 1957-ben diplomázott az ELTE Bölcsészettudományi Karán történelem szakon. Az MTA Szociológiai Intézetében dolgozott egészen nyugdíjba vonulásáig. Ezt követően is rendszeresen tartott előadásokat az Eötvös Loránd Tudományegyetemen és a Budapesti Corvinus Egyetemen. Dolgozott az MMA Dokumentumfilm Szakkuratóriumának elnökeként, a TMB szakbizottsági tagjaként, illetve az MTA Szociológiai Bizottságában, az MTA Klinikai Orvostudományi Bizottságában. Emellett elnöke volt a Mozgókép és Befogadás Alapítvány és a Magyar Mozgókép Nemzeti Alapítvány kuratóriumának. Kutatási területei: zeneszociológia, életmód, egészségzociológia. A nyolcvanas években kutatást végzett a gyermekvárás, -születés, -szülés témakörében, később a rendszerváltás társadalmi hatásait vizsgálta. Munkásságát több kitüntetéssel is honorálták: többek közt Balázs Béla-díj, Akadémiai Díj, a Magyar Köztársaság

Érdemrend Középkeresztje, Prima Primiissima, Széchenyi- és Hazám-díj.

Nagy Ádám, PhD

Hat diplomáját a legkülönbözőbb területeken szerezte (műszaki, közgazdaságtan, politológia, pedagógia, jog, egészségügy). Neveléstudományból doktorált és habilitált. Korábban a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Információs Társadalmi Kutatóközpontjának (ITTK) igazgatója, a Nemzeti Civil Alapprogram elnöke és a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai-ösztöndíjasa volt. A *Civil Szemle* és az *Új Ifjúsági Szemle* periodikák alapító főszerkesztője, jelenleg a Kodolányi János Egyetem docense, a Magyar Szociológiai Társaság elnökségi tagja. Kutatási területei a szabadidő és a szociálpedagógia, az ifjúsági ügyek és az ifjúságkutatás, valamint a civil társadalom.

Nagy Péter Tibor, DSc

A neveléstudomány (1991) és a történettudomány (1995) kandidátusa, az MTA doktora (2005). 2000-ben habilitált, és 2007-től egyetemi tanár. Jelenleg a Wesley Egyház- és Vallásszociológiai Kutatóintézet vezetője. A Magyar Szociológiai Társaság 1993-ban Erdei-díjjal (az év fiatal szociológusa), 2011-ben Polányi-díjjal (az év legjobb szociológiai könyvének szerzője) tüntette ki. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Társadalomtudományi Kara Oktatás- és Ifjúságkutató Központ alapító tagja. Az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar doktori képzésében oktat. A Magyar Szociológiai Társaság Oktatásszociológiai Szakosztályának elnöke, az MTA Oktatásszociológiai Albizottságának és Neveléstörténeti Albizottságának tagja. 18 magyar kutatást vezetett, és három európainak volt tagja. 11 könyv és 350 egyéb írás szerzője, zömmel az okta-

tástörténet, az oktatásszociológia és a vallásszociológia köréből.

Örkény Antal, DSc

Szociológus. Az MTA doktora, az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Társadalomtudományi Kar egyetemi tanára, 1996 és 2012 között az ELTE–UNESCO Kisebbségsszociológiai Tanszék vezetője, 2006–2018-ban az ELTE Társadalomtudományi Kar Társadalmi Kapcsolatok Intézetének igazgatója, 2011–2020 között az ELTE Szociológia Doktori Iskolájának vezetője. Legfontosabb kutatási területei: társadalmi igazságosságérzet, generációs igazságosság, köznapi nemzettudat és identitás, tizenévesek politikai szocializációja és multikulturális beállítódása, a Kárpát-medence interetnikus viszonyai, kisebbség és többség együttélése a régióban, migrációs potenciál a Kárpát-medencében, nagyvárosi bevándorlócsoportok politikai és társadalmi integrációja, etnicitás és előítéletek, a rendőrök beállítódásai a romákkal szemben, gondolkodtató közvélemény-kutatás a magyarországi roma kisebbségről, sikeres roma életutak és a romák társadalmi integrációja, migrációs folyamatok és idegenellenesség.

Paksi Veronika

Szociológus, 2018 óta doktorjelölt a Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia Doktori Iskolájában. Tudományos segédmunkatárs, valamint tudományos titkár a Társadalomtudományi Kutatóközpont (MTA Kiváló Kutatóhely) Szociológiai Intézetében, A *Kultúra és Közösség* című periodika szerkesztője. A Magyar Szociológiai Társaság volt titkára és elnökségi tagja, valamint a Munkaszociológia és Társadalmi Egyenlőtlenségek Szakosztályának alapítója és jelenlegi elnöke (2017-től, Tardos Katalinnal együtt). A Nők a

Tudományban Egyesület (NaTE) elnökségi tagja. Kutatási területei: nők a tudományban, kutatói életutak, munka és magánélet egyensúlya, gyermekvállalás. Kutatások, részt vevő kutatóként: doktoráltak munkaerőpiaci tapasztalatai; a gondoskodás fogalmainak társadalmi konstrukciója; meddőség és asszisztált reprodukív technológiák; a család és munka összehangolása. Jelenlegi kutatások: életutak a szociológia területén; karrierregylenlétlenségek a kutatás-fejlesztésben.

Sas Tamás

Rendező-operatőr, producer. Fábry Zoltán, Illés György és Ragályi Elemér vezetésével végzett a Színház- és Filmművészeti Egyetem operatőr szakán. Operatőri karrierjét feladva rendezni kezdett, majd több filmnek producere is volt. Balázs Béla-díjas, filmjeivel számos nemzetközi fesztiválon szerepelt.

Szabari Vera, PhD

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Társadalomtudományi Kar Szociológia Intézetének egyetemi docense. 2008-ban szerzett PhD-fokozatot, 2016-ban habilitált a szociológia területén az ELTE Társadalomtudományi Karán. Főbb kutatási területei: tudománytörténet, tudományozociológia, magyar szociológiatörténet. 2008-ban jelent meg *A tudománykutatás paradigmái* című tanulmánya a Némedi Dénes szerkesztette *Modern szociológiai paradigmák* című kötetben (Budapest: Napvilág). Alapító tagja a 2009-től működő 20. Század Hangja Archivum és Kutatóműhelynek, amelynek célja a magyar kvalitatív társadalomkutatások örökségének összegyűjtése, megőrzése és kutathatóvá tétele. Több tanulmánya jelent meg a magyar szociológia 1900 és 1990 közötti történetéről, a szociológia hazai professzionalizációjáról és

intézményesüléséről. Jelenleg megjelenés alatt áll egy kötet a szerkesztésében, amely részben az archívum anyagaira alapozva és tagjainak közreműködésével az 1960 és 2010 közötti hazai szociológiai kutatások főbb (életmód, érték, retegződés, cigányság stb.) területeinek tudományozociológiai, tudománytörténeti feldolgozására vállalkozik. Jelenleg a magyar szociológia egyetemi oktatásának 1940 és 1990 közötti történetét feldolgozó monográfián dolgozik.

Tardos Katalin, PhD (CSc)

Szociológus. Az IBS Nemzetközi Üzleti Főiskola főiskolai tanára és a Társadalomtudományi Kutatóközpont (MTA Kiváló Kutatóhely) Szociológiai Intézetének tudományos főmunkatársa. Kutatási témái közé tartozik a foglalkozási diszkrimináció és a társadalmi kirekesztés folyamata, az esélyegyenlőség és sokszínűség-menedzsment vállalati gyakorlatai, a vállalatok társadalmi felelősségvállalása, valamint a munkaerőpiaci integráció/dezintegráció problematikája. Pályafutása során több tanulmányt és könyvet publikált a foglalkozási diszkrimináció és a munkahelyi esélyegyenlőség témájában. Utolsó könyvének témája az életkorral kapcsolatos munkaerőpiaci folyamatokkal foglalkozik: *Életkor és esélyegyenlőség. Az életkori sokszínűség alakulása a vállalati HR stratégiák tükrében*. Jelenlegi kutatásában a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos szerzeszeti politikákat vizsgálja a kutatás és fejlesztés területén. E-mail: tardos.katalin@tk.mta.hu.

Tardos Róbert, PhD (CSc)

Közgazdász, szociológus. Tudományos pályafutása a Tömegkommunikációs Kutatóközpont-hoz, az MTA–ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport-hoz és az MTA–ELTE Peripato Kutatócsoport-hoz, jelenleg az Eötvös Loránd Tu-

dományegyetem Társadalomtudományi Karához kapcsolódik. Főbb kutatási területei a kulturális-interakciós rétegződés, a kapcsolathálózati elemzés és a politikai viselkedés, választási részvétel. Az elmúlt időszakban megjelent publikációi többek között a társadalmi kohézió networkszerű vizsgálatát, a pozíciógenerátoros megközelítés alkalmazását, a társadalmi és politikai homofília hazai jellegzetességeit és a választói tagolódás trendjeit ölelik fel. Jelenlegi kutatási irányai között a közgondolkodás komparatív elemzésének módszerei, a strukturális és kulturális összefüggések kölcsönös megközelítésének elméleti lehetőségei is hangsúlyosan szerepelnek.

Vajda Róza

Szociológus. A New York-i New School for Social Research egyetemen szerzett szociológia MA-diplomát, korábban az ELTE angol–spanyol–antropológia szakos hallgatója volt. A gender és az etnicitás témaköre érdekli, a kisebbségek jogaival és mozgalmával kapcsolatos számos hazai és nemzetközi kutatásban vett részt. Jelenleg a Társadalomtudományi Kutatóközpont (MTA Kiváló Kutatóhely) Szociológiai Intézetében működő 20. Század Hangja Archivum és Kutatóműhely munkatársa.

Valuch Tibor, DSc

Történész. A Társadalomtudományi Kutatóközpont (MTA Kiváló Kutatóhely) Politikatudományi Intézetének tudományos tanácsadója, az Eszterházy Károly Egyetem Történettudományi Intézetének egyetemi tanára. Fő kutatási területe a modern kori társadalom- és művelődéstörténet, a mindennapi élet története, fogyasztástörténet és a munka világának társadalomtörténete.

Wessely Anna, PhD (CSc)

Művészettörténész és szociológus. 1978 óta egyetemi oktató, 2015 óta a Magyar Szociológiai Társaság elnöke, a *Szociológiai Szemle* és a *Replika – Budapesti Könyvszemle* főszerkesztője. Kutatási területe a kultúra- és művészetszociológia, eszmétörténet, művészettörténet.

Zsigó T. Ferenc, PhD

Politikatudós, az ELTE politikai és nemzetközi tanulmányi adjunktusa. PhD-fokozatát 2003-ban szerezte meg a Syracuse-i Egyetemen (USA). Szakterületei a demokráciaelmélet, állampolgári nevelés, civil társadalom és kisebbségpolitika.

THE AUTHORS

A. Gergely, András, PhD

Political scientist, cultural anthropologist, formerly Senior Research Fellow at the Institute for Political Science of the Centre for Social Sciences (Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence), lecturer at Eötvös Loránd University, Budapest and the universities of Pécs and Szeged, staff member of doctoral schools. He began his cultural research work with literary criticism and reading research, contributed to reception studies and value research, did community studies in villages and small towns and shot documentaries. Recently his interests have turned to visual, cultural and political anthropology. He is editor and contributor to several journals and the deputy editor-in-chief of *Culture and Community*.

Antalóczy, Tímea, PhD

Sociologist, associate professor and head of the Theoretical Institute at Moholy-Nagy University of Art. She graduated in history, adult education and sociology at Kossuth Lajos University of Sciences, Debrecen where she also made her PhD later. Received the Bolyai Grant (2001–2004) and was awarded the Bolyai plaque (2005) of the Hungarian Academy of Sciences. Member of the advisory board of the periodical *Médiakutató*. Her primary fields of research are social theory, cultural and media theory, fashion, sociology of art and the media. Thesis supervisor at the Doctoral School of Moholy-Nagy University of Art.

Bögre, Zsuzsanna, PhD

Sociologist, associate professor at the Institute of Sociology, Faculty of Arts and Social

Sciences, Pázmány Péter Catholic University. She graduated at Eötvös Loránd University and received her PhD at the Budapest University of Economic Sciences and Public Administration, got her habilitation at the University of Debrecen. She teaches Hungarian social history after 1945, sociology of religion, identity and modernity, qualitative methods, biography and life history analysis.

Czibere, Ibolya, PhD

Associate Professor, director of the Political Science and Sociology Institute, head of the Department of Sociology and Social Policy and of the regional studies specialization in the sociology and social science doctoral programme at the University of Debrecen, editor-in-chief of two social science periodicals (*Metszetek* and *Esély*), a member of the Sociology Scientific Committee of the Hungarian Academy of Sciences and chairs its Social Policy sub-committee. She is the president of the Section for Great Plains regional section of the Hungarian Sociological Association. Her main research interests are poverty, family studies and rural inequality.

Csepeli, György, DSc

Professor emeritus of Social Psychology at Eötvös Loránd University Budapest where he graduated, got his PhD and taught for decades and is now the director of the Interdisciplinary Social Science Research Doctoral Programme. He has been awarded the Doctor of Science degree by the Hungarian Academy of Sciences. He taught at various universities abroad, including UCLA, University of Michigan, the New School in New

York and, recently, Montclair State University. His research interests cover the social psychology of intergroup relations (national identity, anti-Semitism, anti-Gypsy sentiments and conflict resolution). He has created a pyramid model of national identity based on survey results. He is involved in various EU FP7 projects on discrimination and European identity. Most recently, his interests have turned towards the use of big data and the socio-economic impact of the use of artificial intelligence.

Dóczy, Tamás, PhD

Associate professor at the University of Physical Education, visiting professor at Taiwan National Sports University and member of the Advisory Board of the International Sociology of Sport Association. He has an MA in British Studies (2005), an MA in Sociology (2006) and a PhD in Sports Science (2011). His research topics are sport and globalization, sports and national identity, the legacy of sport mega-events, fan identities and social inclusion through sport. He has extensively published on these topics and participated in several Hungarian and international research projects.

Fekete, Mariann, PhD

Sociologist, assistant professor at the Department of Sociology, Faculty of Arts and Social Sciences, University of Szeged. She graduated in Szeged and did her PhD in the Interdisciplinary Research Programme of the Doctoral School of Sociology at Eötvös Loránd University. She teaches sociology of youth and education and research methods. Her research focuses on the sociology of youth, culture and society, and the sociology of education.

Földesiné Szabó, Gyöngyi, DSc

Sociologist, doctor of the Hungarian Academy of Sciences, professor emerita at the University of Physical Education (UPE) where she directs the social science doctoral programme, honorary member of some scholarly and sporting associations (ISSA, ISSSS, TAFISA, HUFS). She has taught at several universities abroad, among others, in the USA, South Korea, Algeria and Finland. As an internationally renowned sociologist of sport, she has played a major role in its institutionalization and popularization. Member of the advisory boards of several international and Hungarian journals. Extensive publication in Hungarian. For her scholarly work, she has received several prizes and awards.

Gál, Andrea, PhD

Associate professor at the University of Physical Education, Budapest, head of Department of Social Sciences. Graduated in physical education and sociology, received her PhD in education and sport in 2007, habilitation in 2018. She teaches sociology, sociology of sport, sociology of leisure and sociology of organizations. Her main research areas include women's sport and sport and leisure. President of the Section for Sports Sociology of the Hungarian Sociological Association and the Sports Sociology Committee of the Hungarian Association of Sport Sciences.

Gárdos, Judit, PhD

Sociologist, researcher at the Institute for Sociology of the Centre for Social Sciences (Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence). She studied sociology and German literature in Budapest, Berlin and Vienna. She has been working on the critical studies of social scientific archives and of the methods

of archiving. She has been active in the audio-visual archive *Voices of the Twentieth Century* since its foundation and leads the Research Documentation Centre of the Centre for Social Sciences. Her research interests also include the history, ontology, and methodology of social sciences.

Jancsák, Csaba, PhD

Sociologist and youth researcher, associate professor at the Faculty of Education of the University of Szeged and the head of the Department of Applied Social Studies. Participates in youth research focusing on the lifestyles and patterns of thought of students in higher education, and on teachers' training in Hungary. Member of the Educational Sociology Subcommittee in the Hungarian Academy of Sciences, and president of its Szeged regional committee of the sociology of work and directs the Szeged Oral History and History Education Research Group. His recent research focuses on the history of education, collective memory, trans-historical values, active citizenship and citizenship education of the young.

Kamarás, István OJD, DSc

Graduated from the Eötvös Lorand University in Hungarian literature, library science, and sociology. 1968–85: head of Sociology of Reading Department at National Széchenyi Library. 1985–90: researcher in the sociology of religion at the Institute for Cultural Studies. 1990–95: research and development staff member at the National Institute of Education (ethics, religious studies and „human studies“). 1996–99: professor at Janus Pannonius University of Pécs, teaching courses in philosophy, anthropology, sociology of the arts and religion. 1999–2011

professor at Pannon University (Veszprém, Hungary), founder of the Department of Anthropology and Ethics there. His main research interests are art reception, new religious movements, moral education. He has published numerous books on the sociology of culture, arts, religion and education.

Kapitány, Ágnes, DSc

Doctor of Science of the Hungarian Academy of Sciences. Sociologist, cultural anthropologist, professor emerita of the Moholy Nagy University of Art and Design and the Institute for Sociology of the Centre for Social Sciences (Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence). Her research fields are sociology of values, visual anthropology, socio-semiotics, symbolization, social theory. She published (with Gábor Kapitány) more than 20 books and nearly 300 theoretical papers in several languages. They were awarded the Széchenyi Prize for their scholarly work.

Kapitány, Gábor, DSc

Doctor of Science of the Hungarian Academy of Sciences, cultural anthropologist, sociologist, private professor at Moholy Nagy University of Art and Design. His research fields are sociology of values, visual anthropology, socio-semiotics, symbolization and social theory. He published (co-worked with Ágnes Kapitány) more than 20 books and nearly 300 theoretical papers in several languages. They were awarded the Széchenyi Prize for their scholarly work.

Kovács, Éva, PhD

Sociologist. Research chair at the Institute for Sociology of the Centre for Social Science (Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence) and research programme director at

the Vienna Wiesenthal Institute for Holocaust Studies. Studied sociology and economics at the Corvinus University of Budapest. PhD 1994, Habilitation 2009. Her research fields are the Holocaust in Eastern Europe, memory and remembrance, qualitative methodologies, community studies and ethnic studies. She has authored five monographs, edited nine volumes, published numerous articles in peer-reviewed journals, co-curated exhibitions in Berlin, Bratislava, Budapest, Krems, Prague and Vienna and founded the audio-visual archive *Voices of the Twentieth Century*.

Losonczi, Ágnes, DSc

Sociologist. She graduated as a history major at Eötvös Loránd University in 1957. She worked at the Institute of Sociology of the Hungarian Academy of Sciences until her retirement and lectured at the universities Eötvös Loránd and Corvinus in Budapest. She chaired the Documentary Film Board of the Hungarian Academy of Arts and was a member of the Sociological Committee and the Academic Clinical Medicine Committee of the Hungarian Academy of Sciences. She was also president of the boards of the Motion Picture and Inclusion Foundation and the Hungarian Motion Picture National Foundation. Her areas of research were music sociology, lifestyle and health sociology. In the eighties, she researched pregnancy, birth, and childbirth, and later she examined the social effects of regime change. She was awarded the Béla Balázs Prize, the Academy Award, the Middle Cross of the Hungarian Order of Merit, the Prima Primissima Prize, the Széchenyi and Home Country Awards.

Nagy, Ádám, PhD

Received his six master's degrees in a wide range of disciplines (engineering, economics, political science, education, law, health management), earned his PhD and habilitation in Educational Science. Former director of the Information Society Research Center (ITTK) at the Budapest University of Technology and Economics. Formerly director of the National Civil Fund and Bolyai Grant scholar of the Hungarian Academy of Sciences. He founded the Hungarian periodicals *New Youth Review* and *Civil Review*. Currently, he is an associate professor at Kodolányi János University. His research fields are leisure and social pedagogy, youth and civil society.

Nagy, Péter Tibor, DSc

PhD Education (1991) and PhD History (1995). In 2005 he became Doctor of Science of the Hungarian Academy of Sciences. University professor since 2007, awarded the Erdei Prize of the Hungarian Sociological Association for the best work by a young sociologist of the year 1993 and the Polanyi Prize for the best book of the year 2011. He is currently director of the Wesley Research Center for the Sociology of Church and Religion in Budapest. Founding member of the Research Center for the Sociology of Education and Youth at Eötvös Loránd University where he also teaches in the doctoral schools of sociology and education. President of the Section for Sociology of Education of the Hungarian Sociological Association, and member of the History of Education and Sociology of Education Subcommittees of the Hungarian Academy of Sciences. He has directed 18 Hungarian and co-directed 3 European research projects. Author of 11 books and over

350 other papers in the history and sociology of education and the sociology of religion.

Örkény, Antal, DSc

Sociologist. Professor at the Faculty of Social Sciences of the Eötvös Loránd University, founded the Ethnic and Minority Studies department and MA Programme as a UNESCO Chair, later the director of the Institute for Social Relations, director of the Postgraduate Programme in social sciences at Eötvös Loránd University 2011–2018, visiting professor at the Central European University (CEU). As part of his civic engagement, he is president of Menedék (Asylum), the Hungarian Association for Migrants. His research work includes cross-national surveys on the popular perception of social justice, national identity and national stereotypes, the Roma minority and anti-Roma prejudice, inter-ethnic relations in the Carpathian Basin, international migration and xenophobia, integration strategies of different migrant groups in Hungary.

Paksi, Veronika

Sociologist, PhD candidate at Corvinus University of Budapest. Junior research fellow and Scientific Secretary at the Institute for Sociology of the Centre for Social Sciences (Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence). Editorial board member of the periodical *Culture and Community*, head of the secretariat (2010–2018) and then board member (2015–2018) of the Hungarian Sociological Association, as well as co-founder with Katalin Tardos of its Section for the Sociology of Work and Social Inequality, board member of the Association of Women in Science (NaTE). Her main research interests include women in

science, professional careers, work-life balance, and childbearing. Participated in research on labour market experience of doctorate holders, on the social construction of care, infertility and assisted reproductive technologies, the harmonization of work and family life. Currently works on a research project dealing with career paths in sociology as well as in R&D.

Sas, Tamás

Film director, cameraman, producer. Studied and graduated at the University of Dramatic and Cinematic Art under the leadership of Zoltán Fábry, György Illés and Elemér Ragályi. He was awarded the Balázs Béla Prize, his films participated in numerous international festivals.

Szabari, Vera, PhD

Associate professor at the Institute of Sociology, Faculty of Social Sciences, Eötvös Loránd University where she received her PhD in 2008 and habilitation in 2016. Her main research areas include the history and sociology of science and the history of Hungarian sociology. She is a founding member of Voices of the Twentieth Century Archive and Research Group, founded in the spring of 2009 at the Institute of Sociology of the Hungarian Academy of Sciences, which collects and provides access to qualitative sociological studies. She edited the forthcoming volume (Dis)continuities in Hungarian Sociology between 1960 and 2010. She currently works on a monograph on the history of sociology in Hungarian higher education in the period 1940–1990.

Tardos, Katalin, PhD

Sociologist, professor at the International Business School, Budapest and senior research

fellow at the Centre for Social Sciences, Institute of Sociology. Her research topics include social inclusion and exclusion in the labour market, different forms of employment discrimination, workplace equality and diversity management practices, work-life balance and family-friendly practices, age groups in the labour market, and women in science. Published several books and papers on topics related to workplace equality and discrimination in the labour market, the latest book publication being *Age and Equal Opportunities – Developments of Age Diversity as a Result of Companies' HR Strategies*. At present, she is involved in a research project focusing on gender equality, career models and inequalities of women in science.

Tardos, Róbert, PhD

Economist, sociologist, with career positions held at the Mass Communication Research Centre, Budapest, the Research Group for Communication Studies of the Hungarian Academy of Sciences at Eötvös Loránd University and the Peripato Research Group for Comparative Social Dynamics of HAS–ELTE, Budapest. He is currently affiliated with the Social Science Faculty of Eötvös Loránd University, Budapest. His principal research foci relate to cultural-interactional stratification, social network analysis and political behaviour as well as electoral participation. Recent publications embrace a network-based approach to social cohesion, extend the application of the position generator technique for mapping social milieus and the features of social and political homophily. Current research activity involves comparative analyses of public beliefs and conceptual frames in the interplay of structural and cultural patterns.

Vajda, Róza

Sociologist. She manages the *Voices of the Twentieth Century Archive* of qualitative sociological research at the Centre for Social Sciences (Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence). She holds an MA in sociology from the New School for Social Research, New York, and an MA in English language and literature and a BA in anthropology from Eötvös Loránd University. Her main research areas include gender, ethnicity, minority rights and social movements.

Valuch, Tibor, DSc

Social historian. Research Chair at the Institute for Political Science of the Centre for Social Sciences (Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence). Professor at the Institute of History of Eszterházy Károly University, Eger. His main research fields include contemporary social and cultural history, history of everyday life, history of consumption and labour history.

Wessely, Anna, PhD

Art historian and sociologist. University lecturer since 1978 and, at present, the president of the Hungarian Sociological Association. Since 2002 editor-in-chief of the quarterly *BUKSZ – Budapesti Könyvszemle*. Her research interests include the sociology of art and culture, intellectual history, and the history of European art.

Zsigó, T. Ferenc, PhD

Political scientist and associate professor at the Institute of Political and International Studies at Eötvös Loránd University. He earned his PhD in political science at Syracuse University (USA). Research interest: interest democratic theory, civic education, civil society and minority politics.

Nyomtatta és kötötte: Séd Kft., Szekszárd
Felelős vezető: Dránovits Anna
www.sednyomda.hu